

Václav Vybíhal

Mzdové účetnictví 2026 **praktický průvodce**

zásadní změny v předpisech k 1. 1. 2026

pracovní právo, mzdy, platy, dohody o pracovní činnosti a o provedení práce, cestovní náhrady, změny zákoníku práce včetně změn zkušební doby, podpora v nezaměstnanosti

evidenční listy důchodového pojištění, nové redukční hranice, zvýšení důchodů

výpočty mezd, záloh na daň z příjmů, dávek nemocenského pojištění, důchodů, cestovních náhrad a dávek státní sociální podpory, státní sociální péče a státní sociální pomoci

veřejné zdravotní pojištění a pojistné na sociální zabezpečení

životní a existenční minimum, dávky státní sociální podpory, dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky státní sociální péče a státní sociální pomoci v podobě nové tzv. superdávky

aktuální přehledy a vzory písemností

Václav Vybíhal

Mzdové účetnictví

2026

praktický
průvodce

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**. Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou **bez souhlasu nositele práv zakázány**.*

Edice Účetnictví a daně

prof. Ing. Václav Vybíhal, CSc.

**MZDOVÉ ÚČETNICTVÍ 2026
praktický průvodce**

Recenzenti:

Prof. Ing. Květa Kubátová, CSc.

Prof. JUDr. Karel Marek, CSc.

Prof. Ing. Jaroslav Vostatek, CSc.

Vydala GRADA Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

tel.: 234 264 401

www.grada.cz

jako svou 10 435. publikaci

Realizace obálky Vojtěch Kočí

Sazba Jan Šístek

Odborná redaktorka: Ing. Michaela Průšová

Počet stran 496

Dvacáté osmé vydání, Praha 1998, 2000, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026

Vytiskla TISKÁRNA V RÁJI, s.r.o., Pardubice

© GRADA Publishing, a.s., 2026

ISBN 978-80-247-4687-6 (pdf)

ISBN 978-80-271-3177-8 (print)

Obsah

Předmluva	8
1. Role mzdových účetních ve firmě	9
2. Pracovní právo a zaměstnanost	17
2.1 Právní předpisy	17
2.2 Pracovněprávní vztahy	18
2.3 Vznik pracovního poměru	22
2.4 Změny pracovního poměru	29
2.5 Skončení pracovního poměru	33
2.6 Práce konané mimo pracovní poměr	43
2.7 Pracovní doba	44
2.8 Povinnosti zaměstnavatele a zaměstnance	62
2.9 Zákonné pojištění zaměstnavatele za škodu nebo nemajetkovou újmu při pracovním úrazu a nemoci z povolání	67
2.10 Překážky v práci	69
2.11 Práce na dálku	76
2.12 Zaměstnanost	78
3. Mzdová problematika	95
3.1 Právní předpisy	95
3.2 Základní zásady poskytování mezd, platů a odměn	97
3.3 Formy mzdových plnění při zaměstnávání pracovníků	101
3.4 Platební mechanismus mzdy, platu a ostatních plnění	117
3.5 Průměrný výdělek a další obsluha mzdy a platu	122
3.6 Složky mzdy a platu poskytované za delší než čtvrtletní období	129
3.7 Platy a odměny za pracovní pohotovost v organizačních složkách státu a některých dalších organizacích a orgánech	130
3.8 Případová studie výpočtu měsíční mzdy zaměstnance za období let 2025 a 2026	134
4. Veřejné zdravotní pojištění	149
4.1 Právní předpisy	149
4.2 Osobní rozsah zdravotního pojištění (kdo má účast na zdravotním pojištění), volba zdravotní pojišťovny a průkazy pojištěnce	149
4.3 Vymezení okruhu plátců pojistného	153
4.4 Povinnosti pojištěnců	157
4.5 Povinnosti zaměstnavatelů a státu	162
4.6 Pojistné	165
5. Pojistné na sociální zabezpečení	181
5.1 Právní předpisy a charakteristika	181
5.2 Sazby, slevy na pojistném, odvod a splatnost pojistného a rozhodné období	182
5.3 Poplatníci pojistného	187
5.4 Vyměřovací základ	190
5.5 Sleva na pojistném	199
5.6 Způsob placení a povolení splátek pojistného	205
5.7 Sankční platby	206

6. Důchodové pojištění	210
6.1 Právní předpisy	210
6.2 Charakteristika a základní povinnosti zaměstnavatelů v důchodovém pojištění	211
6.3 Vedení podkladové evidence u zaměstnavatelů (ELDP – evidenční listy důchodového pojištění)	216
6.4 Obecné zásady a způsob vyplňování evidenčních listů	218
6.5 Praktické příklady na vyplňování ELDP	229
6.6 Informativní osobní list důchodového pojištění	232
6.7 Sepisování žádostí o dávky důchodového pojištění a kontrola	233
6.8 Dávky důchodového pojištění	237
6.9 Důchody po vstupu ČR do EU	272
7. Nemocenské pojištění	274
7.1 Právní předpisy a charakteristika	274
7.2 Osobní rozsah, podmínky, vznik, přerušení a zánik pojištění u zaměstnanců	274
7.3 Osobní rozsah, podmínky, vznik a zánik pojištění OSVČ	284
7.4 Náhrada mzdy od zaměstnavatele při dočasné pracovní neschopnosti (karanténě)	285
7.5 Denní vyměřovací základ a rozhodné období	286
7.6 Vyloučené dny	289
7.7 Dávky nemocenského pojištění	289
7.8 Základní povinnosti a oprávnění zaměstnavatele v nemocenském pojištění	306
7.9 Orgány nemocenského pojištění a jejich příslušnost k provádění pojištění	308
7.10 Posuzování dočasné pracovní neschopnosti	309
7.11 Vyplácení dávek a elektronická komunikace	310
8. Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti	312
8.1 Příjmy ze závislé činnosti	313
8.2 Funkční požitky	315
8.3 Vymezení příjmů ze závislé činnosti	316
8.4 Zaměstnavatel a zaměstnanec	317
8.5 Příjmy ze závislé činnosti, které nejsou předmětem daně	317
8.6 Příjmy od daně osvobozené	319
8.7 Dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků	323
8.8 Zdanění příjmů ze závislé činnosti	323
8.9 Nezdánitelná část základu daně	328
8.10 Slevy na dani	333
8.11 Ostatní slevy na dani	335
8.12 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě v domácnosti, sleva na dani, daňový bonus (§ 35c a 35d zákona)	336
8.13 Roční zúčtování záloh na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků a daňového zvýhodnění	342
8.14 Sazba daně	344
9. Náhrady cestovních výdajů	346
9.1 Právní předpisy	346
9.2 Personální a věcná působnost zákona o cestovních náhradách (komu cestovní náhrady náležejí)	347
9.3 Pojmy frekventované při praktickém uplatňování cestovních náhrad	351
9.4 Poskytování cestovních náhrad v podnikatelské sféře	357
9.5 Výdaje na pracovní cesty podnikatelů	387
9.6 Poskytování cestovních náhrad ve veřejné sféře	390
9.7 Paušalizace náhrad	398
9.8 Lhůty pro vyúčtování náhrad cestovních výdajů	400

10. Zúčtovací vztahy k zaměstnancům a institucím	401
10.1 Právní předpisy	401
10.2 Zúčtovací vztahy mezi organizací a zaměstnanci	402
10.3 Účtování společníků s. r. o. a členů družstev	404
10.4 Zúčtování s orgány sociálního a zdravotního pojištění	404
10.5 Ostatní závazky vůči zaměstnancům	405
10.6 Pohledávky za zaměstnanci (účet 335)	406
10.7 Účtování dohod o provedení práce a dohod o pracovní činnosti	406
11. Státní sociální podpora	409
11.1 Právní předpisy	409
11.2 Pojmový aparát státních sociálních dávek	410
11.3 Druhy dávek a podmínky jejich poskytování	430
12. Dávky státní pomoci v hmotné nouzi	437
12.1 Právní předpisy	437
12.2 Pojmový aparát dávek	437
12.3 Dávka pomoci v hmotné nouzi	442
12.4 Nároky a způsob výplaty dávky státní pomoci v hmotné nouzi	444
13. Státní sociální péče	445
13.1 Právní předpisy	445
13.2 Dávky pěstounské péče	446
13.3 Dávky pro osoby se zdravotním postižením	451
13.4 Příspěvek na péči	455
14. Dávka státní sociální pomoci	460
14.1 Právní předpisy	460
14.2 Preambule k dávce	460
14.3 Základní pojmy (rozhodné skutečnosti, rozhodné období, rozhodný příjem, zranitelná osoba a členové domácnosti)	462
14.4 Základní podmínky nároku na dávku a složky dávky	463
14.5 Společná ustanovení o dávce a časový harmonogram	468
15. Přílohy	470
Literatura	494
Seznam použitých zkratk	495
O autorovi	496